

Warszawa, 19 kwietnia 2024 r.
KL/230/60/ET/2024

Pan
Dariusz Standerski
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z zaproszeniem do prekonsultacji wdrożenia do polskiego porządku prawnego Aktu w sprawie sztucznej inteligencji, Konfederacja Lewiatan przesyła odpowiedzi na wskazane przez Państwa odpowiedzi.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik: Stanowisko Konfederacji Lewiatan do prekonsultacji wdrożenia do polskiego porządku prawnego Aktu w sprawie sztucznej inteligencji

Stanowisko Konfederacji Lewiatan do prekonsultacji wdrożenia do polskiego porządku prawnego Aktu w sprawie sztucznej inteligencji

Uwagi wstępne:

- Unijne rozporządzenie ws. sztucznej inteligencji (AI Act) to bardzo rozbudowana legislacja, dotycząca swoim zakresem wielu dziedzin prawa i obejmująca zarówno sektor publiczny, jak i prywatny.
- AI Act wielokrotnie odnosi się do już przyjętych (i stosowanych) innych aktów prawnych o charakterze horyzontalnym (tj. RODO, Digital Services Act, Data Act, Cybersecurity Act, dyrektywa ws. dostępności produktów i usług, MSR - rozporządzenie ws. nadzoru rynku, NLF i inne) oraz sektorowym (np. rozporządzenie ws. wyrobów medycznych, rozporządzenie maszynowe, regulacje dot. rynku finansowego oraz wiele innych).
- Jednocześnie podkreślić należy mocne osadzenie przepisów wokół danych oraz przejrzystości (dostęp, jakość, przetwarzanie, trenowanie, udostępnianie, ochrona).
- AI Act to regulacja odnosząca się w głównej mierze do kwestii bezpieczeństwa i zaufania (od strony produktu / usługi / systemu) oraz ochrony praw (odbiorcy, użytkownika). Dlatego konstrukcja opiera się na ocenie ryzyka systemu AI używanego w danym przypadku (dziedzinie).
- Międzynarodowe znaczenie AI Act jest rosnące, zaś jego odpowiednie stosowanie będzie miało implikacje o szerokim zasięgu, wykraczającym poza UE. W tym kontekście właściwa współpraca organów - krajowych, unijnych oraz międzynarodowych - to także fundamentalny element.
- Wszystko to powinno przekładać się na poziom kompetencji, wiedzy i doświadczenia organu/-ów krajowego/-ych jako instytucji odpowiedzialnej/-ych za interpretację oraz egzekwowanie przepisów, w tym także wsparcie w stosowaniu regulacji. Wymaga zatem zarówno odpowiedniego umocowania, sprawności decyzyjnej, jak i kompleksowego podejścia adekwatnie do zakresu aktu.
- Przy podejmowaniu decyzji dotyczących właściwych organów (nadzoru oraz notyfikującego) warto również zwrócić uwagę na rozwiązanie przyjęte przez Komisję Europejską, która powołała w swoich istniejących strukturach The European AI Office (Europejski Urząd ds. AI), jednak wydzieliła pewną odrębność dla tej formacji.

- Przedstawione rozwiązania powinny być także rozpatrywane pod względem kosztów wdrożenia instytucjonalnego, dlatego sugerujemy kompleksową ocenę różnych opisanych wariantów oraz kooperację z firmami.

Ponadto, unijny akt w sprawie sztucznej inteligencji wymaga od państw członkowskich UE wyznaczenia właściwego organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów. Nie dotyczy to modeli AI ogólnego przeznaczenia, za które odpowiedzialny będzie nowy Urząd Unii Europejskiej ds. AI. Przy wyznaczaniu właściwego organu proponujemy podejście, w którym forma podąża za funkcją. W związku z tym wyznaczony właściwy organ powinien dysponować odpowiednimi zasobami i uprawnieniami, aby skutecznie sprostać następującym kluczowym wyzwaniom:

Jak wspomniano powyżej, szereg postanowień aktu w sprawie sztucznej inteligencji jest powiązanych lub nakłada się na inne obowiązujące przepisy, które wchodzą w zakres kompetencji innych organów. W przypadku nakładania się przepisów istnieje wysokie ryzyko niespójnych środków egzekwowania prawa, duplikowania przepisów i biurokracji. Nakładanie się regulacji dotyczy na przykład różnych istniejących przepisów horyzontalnych, które mają zastosowanie w sposób niezależny od technologii, takich jak:

- Akt o usługach cyfrowych będzie wymagać oceny ryzyka w zakresie rozprzestrzeniania się dezinformacji, w tym sytuacji, w których sztuczna inteligencja ułatwia udostępnianie takich informacji. Niedawno opublikowane wytyczne Komisji Europejskiej wyraźnie to klaryfikują.
- Wkrótce przyjęta zaktualizowana dyrektywa UE w sprawie odpowiedzialności za produkt zostanie rozszerzona na oprogramowanie, w tym sztuczną inteligencję.
- Ogólne rozporządzenie o ochronie danych obejmuje sztuczną inteligencję i zapewnia skuteczne ramy prawne dla rozwoju i wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji w zakresie wykorzystania danych osobowych.
- Dyrektywa UE w sprawie praw autorskich określa warunki, na jakich twórcy modeli AI mogą wykorzystywać dane do szkolenia swoich modeli w oparciu o "wyjątek dotyczący eksploracji tekstu i danych". Akt w sprawie sztucznej inteligencji zawiera przepisy dotyczące praw autorskich, które wyraźnie odnoszą się do dyrektywy UE. Jednak niektóre motywy Aktu o sztucznej inteligencji wydają się być sprzeczne z dyrektywą UE i umowami międzynarodowymi.

Ważne jest promowanie podejścia opartego na współpracy, które wymaga od właściwego organu ścisłej koordynacji z różnymi innymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie wymogów istotnych z punktu widzenia AI, w celu wspierania spójności i wzajemnego zrozumienia. Aby usprawnić procesy i uniknąć biurokracji, zalecamy ustanowienie punktu kompleksowej obsługi dla firm i unikanie fragmentacji kompetencji związanych z ustawą o sztucznej inteligencji w wielu organach.

Rządy UE mają swobodę wyboru właściwych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie unijnego aktu w sprawie sztucznej inteligencji. Ponieważ rządy mają różne preferencje, grupa organów będzie prawdopodobnie bardzo zróżnicowana, potencjalnie obejmując ogólne organy ochrony danych, organy regulacyjne ds. telekomunikacji, organy ochrony konsumentów, organy nadzoru rynku, nowo utworzone organy i inne. Ponieważ każdy organ ma unikalną perspektywę i wiedzę ekspercką, istnieje wysokie ryzyko, że rozporządzenie UE będzie egzekwowane niespójnie w różnych krajach UE. Niespójność ta powoduje niepewność prawną, zawilości w zakresie zgodności i niejasności prawne dla spółek działających na wielu rynkach krajowych w UE. Stanowi to dodatkową przeszkodę dla firm, które chcą zwiększyć skalę działalności w UE. W raporcie opublikowanym przez Strand Partners, niepewność regulacyjna i brak jasności były kluczową barierą dla przyjęcia sztucznej inteligencji w UE. Prawie jedna trzecia (31%) firm twierdzi, że zapewnianie zgodności z prawem i niepewność prawna powstrzymują je przed przyjęciem technologii cyfrowej; ci, którzy powołują się na takie obawy, planują zainwestować 48% mniej w technologie w ciągu najbliższych trzech lat.

Wspieranie ścisłej współpracy z właściwymi organami innych krajów UE za pośrednictwem Rady ds. Sztucznej Inteligencji i dalszych mechanizmów koordynacji, prawdopodobnie wspieranych przez Komisję Europejską.

Ponieważ sztuczna inteligencja staje się integralną częścią wielu produktów i procesów, potrzebna jest ekspertyza techniczna i gruntowne zrozumienie, w jaki sposób przepisy mają zastosowanie do sztucznej inteligencji w praktyce. Wiedza ta jest warunkiem wstępnym do skutecznego egzekwowania przepisów

- 1. Czy w związku z wdrożeniem Aktu powinien powstać w polskim porządku prawnym zupełnie nowy, przeznaczony temu obszarowi organ nadzoru rynku* czy też może tę funkcję powinny pełnić obecnie istniejące organy lub organ? Prosimy uzasadnić swoją odpowiedź i, jeśli to zasadne, wskazać istniejące instytucje publiczne, które powinny pełnić tę funkcję.**

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Wśród członków Lewiatana brak jest jednolitego stanowiska w przedmiotowej kwestii, w związku z tym poniżej przedstawiamy różne perspektywy w zakresie organu nadzoru rynku.

Aby właściwie ocenić zasadność powoływania nowego organu lub powierzenia i rozszerzenia kompetencji istniejącym, trzeba właściwie zmapować obecne rozproszenie kompetencyjne wśród instytucji zajmujących się kwestiami objętymi nowym unijnym rozporządzeniem ws. sztucznej inteligencji. Ponadto, wskazana byłaby także dokładna analiza dotycząca tego, jakiego rodzaju podmioty (sektor prywatny i publiczny) będą najbardziej dotknięte nowymi przepisami oraz w jakim stopniu / zakresie. To dałoby obraz wyzwania, jakie stoi przed decyzją ws. organów właściwych. Tego rodzaju informacje powinny również być udostępnione zainteresowanym podmiotom (w tym z sektora prywatnego), aby mogły podjąć się dalszych konsultacji oraz nie były zaskakiwane decyzjami.

Konieczne jest zwiększenie wiedzy fachowej właściwych organów (i innych organów egzekwowania prawa zajmujących się AI) w zakresie AI poprzez zapewnienie niezbędnych zasobów na szkolenia i zatrudnianie pracowników. Jednocześnie organy ścigania powinny aktywnie angażować się we współpracę z firmami, np. poprzez częste konsultacje, wykorzystując ich praktyczne spostrzeżenia i wiedzę fachową.

a) Wybór istniejącego organu wraz dodatkowym gremium doradczym

Warto podkreślić, że AI to przede wszystkim operacje na danych, w tym danych osobowych, więc można by przyjąć, że kolejny organ nie jest potrzebny, a wręcz pogłębiłoby to i tak już skomplikowaną sytuację prawną. W chwili obecnej kompetencje takich organów jak UKE, UOKiK i UODO krzyżują się już w wielu obszarach związanych z przetwarzaniem danych. Dodatkowo, prace nad implementacją DSA wskazują, że styków kompetencyjnych będzie jeszcze więcej. Dobrym przykładem będzie szeroko rozumiane profilowanie, które w zależności od kontekstu może wchodzić w kompetencje innych organów, tj.: od strony cookies profilujących – UKE, w kontekście podstawy prawnej i celów profilowania – UODO, w odniesieniu do skutków profilowania – UOKiK itd. Jeżeli profilowanie byłoby oparte o narzędzia AI, to w przypadku osobnego organu pojawiłoby się kolejna instytucja zainteresowania profilowaniem.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Zatem można przyjąć założenie, że z uwagi na silny związek AI Act z danymi, w tym danymi osobowymi, najbardziej logicznym obszarem jest UODO. Perspektywa AI Act uzasadnia dodatkowo dokładne przemyślenie planów powierzenia kompetencji w zakresie DSA innym organom niż UODO.

Z tej perspektywy kolejny nowy organ oznaczałby problemy interpretacyjne, problem naruszenia zasady ne bis in idem w postępowaniu administracyjnym.

Pojawiłby się także problem - zarzut z art. 146 § 1 ust 6 KPA czyli ryzyko wznowienia postępowania z uwagi na brak uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu.

Tutaj warto jednak mieć na uwadze również perspektywę firm / podmiotów, które z racji swojej działalności (oferowanych usług) są pod nadzorem (oraz w określonym reżimie prawnym, w tym dotyczącym kwestii bezpieczeństwa transakcji) takich instytucji jak np. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF). Scedowanie kompetencji organu od AI na jeden organ (już wyspecjalizowany w danej dziedzinie) może bowiem sprawić, że to perspektywa tego organu będzie dominowała w interpretowaniu i stosowaniu AI Act.

W Polsce aktualnie nie istnieje żaden organ nadzoru rynku ani instytucja publiczna, które posiadałyby niezbędne kompetencje w zakresie sztucznej inteligencji (dalej „AI”). Mimo że już od kilku lat w Polsce AI jest wykorzystywana w coraz większych liczbach dziedzin gospodarki i nauki, nie mamy doświadczeń regulacyjnych w tym obszarze, a doświadczenia z innych obszarów nie są wystarczające i odpowiednie, aby przenosić je na zakres AI. Każdy z dotychczas istniejących organów nadzoru ma utrwalone praktyki działania, swoją specyfikę i obszar priorytetowy, np. UOKiK koncentruje się przede wszystkim na ochronie konsumentów, KNF nad rynkiem bankowym, etc.

Z uwagi na krzyżujące się obszary, kompetencje różnych organów i potrzeby poszczególnych sektorów, warto rozważyć dodatkowe powołanie (obok organu nadzorującego) wspólnego gremium doradczego na wzór niemieckiego Datenschutzkonferenz (instytucja skupiająca przedstawicieli federalnych i lokalnych organów zajmujących się ochroną danych osobowych mająca na celu harmonizację podejścia do ochrony danych osobowych w kluczowych kwestiach). Takie gremium mogłoby wydawać wspólne rekomendacje (soft law) i w ten sposób uniknęlibyśmy problemów z tzw. własnym podejściem, co było np. ćwiczone z przetwarzaniem dowodu osobistego i zupełnie sprzecznymi podejściami organów. Generalnie widoczna jest bardzo mocna tendencja do tego, by tzw. „technologiczne akty

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

prawne” doregulować różnymi formami wytycznych (guidelines) i działa to już na obszarach UODO, UOKiK, KNF. Funkcjonuje to także na poziomie europejskim i konieczne będzie pojawi się również w obszarze AI Act. Gremium doradcze ws. AI składające się z przedstawicieli różnych obszarów / instytucji miałyby z pewnością silniejszą legitymację i autorytet, niż punktowe działania poszczególnych organów w ich obszarach.

W tym aspekcie pojawia się pytanie: jak w tej układance pozycjonuje się KRMC (Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji) - na lutym posiedzeniu Komitetu wszystkie resorty zawiązały współpracę ws. wdrażania i monitorowania polityki AI. O ile należy bardzo dobrze ocenić ten kierunek, nie jest jednak jasne, czy odczytywać to jako osadzenie się na swoich (resortowych) pozycjach, czy działania strategicznie wskazujące rosnące potrzeby vs. Realne możliwości.

b) Powołanie nowego organu

Uważamy, iż powinien być to nowy, przeznaczony temu obszarowi organ nadzoru rynku. Wynika to z tego, że tematyka sztucznej inteligencji wymaga specyficznych kompetencji, wiedzy technicznej oraz zrozumienia potencjalnych zagrożeń i korzyści. Organ musi się składać z odpowiedniego grona ekspertów z różnych dziedzin (jak IT, etyka, prawo, ekonomia) które będzie w stanie realnie i obiektywnie ocenić zakres obowiązków, sposób i poziom ich spełnienia, czy ewentualne naruszenia. Warto aby tacy wysoko wykwalifikowani specjaliści pozyskani byli w dużej mierze z rynku biznesowego i środowiska akademickiego (w tym z obszarów wymienionych w załączniku III do Aktu) oraz aby mieli świeże podejście do egzekwowania AI. W tym kontekście ważne jest proporcjonalne wyważenie kwestii ochrony użytkowników i uprawnionych oraz otwarte i innowacyjne podejście do nadzoru nad AI na polskim rynku, które uwzględniałyby także bieżącą współpracę i komunikowanie się z podmiotami nadzorowanymi, celem dążenia do wypracowania najlepszych praktyk oraz które nie byłoby obciążone nadmiernym rygoryzmem. Należy zauważyć, że wszyscy interesariusze zaangażowani w kwestie AI (w tym regulator i podmioty gospodarcze) będą de facto uczyć się korelacji AI z prawem, dlatego istotne jest wypracowanie mechanizmów komunikacji i dobrej współpracy pomiędzy nimi.

Ilość spraw należących do kompetencji innych, istniejących organów, nie pozwala na przejęcie kolejnego, tak dużego i złożonego tematu, jakim jest sztuczna inteligencja. Już teraz rozpatrywanie spraw i postępowania trwają bardzo długo, a dla przedsiębiorców stwarza to stan ryzyka i niepewności. Organy mogą współpracować między sobą na zasadzie

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

dzielenia się wiedzą, ale nie powinno to powodować konfliktu interesów i pewnego rodzaju "zakrzywienia" perspektywy. Przykładowo mogłoby dojść do sytuacji, w której UOKiK mógłby oceniać działania przedsiębiorców związane z korzystaniem z systemów AI z perspektywy skrajnie konsumenckiej, bez odpowiedniego balansu interesów, czy Urząd Ochrony Danych Osobowych skupiłby się na ocenie przez pryzmat wykorzystywania danych osobowych, nie mając odpowiednich kompetencji w szerszym spektrum.

Ponadto organizacja i struktura takiego nowego organu powinny być dostosowane do tego, jak dynamicznie i prężnie rozwija się dziedzina, jaką jest AI. Struktura takiego organu nie powinna być przebiurokratyzowana, powinna uwzględniać konieczność współpracy z zewnętrznymi ekspertami i stałe szkolenie i rozwijanie kompetencji swoich pracowników. Musi też stworzyć odpowiednie zachęty do tego, aby przyciągnąć do swojego grona odpowiednich specjalistów.

Co bardzo istotne, należy pamiętać, że AI Act jest wyczerpującą regulacją, która obowiązuje bezpośrednio. Wprowadzając go w życie, w tym powołując wymagane organy, nie należy tworzyć lokalnej regulacji która może być z nim niezgodna, tak jak miało to miejsce w przypadku przepisów dot. ochrony danych osobowych. Należy trzymać się tylko niezbędnego zakresu i unikać nadregulacji. Niestety dotychczasowa praktyka pokazuje, iż w Polsce ustawodawcy mają pewną tendencję do nakładania na przedsiębiorców obowiązków bardziej restrykcyjnych niż w innych państwach UE. Uważamy, że należy unikać takiego podejścia, gdyż stawia ono podmioty działające w Polsce w gorszej pozycji konkurencyjnej w stosunku do podmiotów podlegających prawu UE w innych krajach Wspólnoty.

Biorąc pod uwagę fakt, że Akt jest regulacją o charakterze cross-sektorowym, nowo powołany organ powinien być zobowiązany do współpracy z organami i instytucjami właściwymi dla obszarów wskazanych w załączniku III dot. systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka. Współpraca ta polegałaby na zasięgnięciu opinii i ekspertyz dot. kwestii specyficznych dla danego obszaru. Jednocześnie, ustanowienie jednego organu nadzoru sprzyałoby spójnemu podejściu do nadzoru.

c) Wybór istniejącego organu - UKE

Z kolei zdaniem innych członków Lewiatana stworzenie kolejnego organu dedykowanego tylko tym zagadnieniom nie jest uzasadnione. Dla podmiotów, które podlegają wielu regulacjom, zarówno o charakterze horyzontalnym jak i sektorowym, tworzenie coraz to

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

nowych organów regulacyjnych może stanowić bardzo duże obciążenie organizacyjne, zwłaszcza w sytuacji wprowadzania różnych zasad postępowania nadzorczych oraz sposobów komunikacji. Ponadto, istnieje poważna obawa, że brak współpracy pomiędzy różnymi organami regulacyjnymi może prowadzić do prowadzenia postępowań w tych samych sprawach, tyle że z różnych perspektyw, rodząc duże ryzyko regulacyjne dla podmiotów rynkowych.

Również z punktu widzenia optymalizacji wydatków publicznych zdecydowanie bardziej efektywne jest rozszerzenie funkcji już istniejących organów o nowy obszar niż tworzenie nowych organów. Przede wszystkim wynika to z możliwości zoptymalizowania kosztów administracyjno-biurowych. Istnieje bowiem obawa, iż przy ograniczonych możliwościach budżetowych, same koszty wynajęcia powierzchni pod nową siedzibę oraz funkcjonowania obsługi biurowo-administracyjnej, skonsumują dużą część budżetu nowego regulatora i ograniczą możliwości zatrudnienia pracowników posiadających specjalistyczną wiedzę. Można tego uniknąć poprzez rozszerzenie kompetencji jednego z obecnych organów regulacyjnych. Krańcowe koszty administracyjne będą wówczas zdecydowanie niższe, a budżet może być przede wszystkim skonsumowany na pozyskanie wysokiej klasy specjalistów niezbędnych do prawidłowego wykonywania nowych funkcji. Do tego może dochodzić zjawisko konkurencji o pracowników o podobnych kompetencjach pomiędzy różnymi organami regulacyjnymi.

Innym aspektem, który powinien być wzięty pod uwagę, jest czas na zapewnienie operacyjności nowego organu. W przypadku dziedziny, jaką jest AI, ma to kluczowe znaczenie. Rozpoczęcie działalności przez nowy organ może zająć wiele miesięcy, podczas gdy powierzenie funkcji dotychczasowemu organowi, pozwala na szybkie podjęcie nowych zadań.

Wydaje się również, że najbardziej odpowiednim z istniejących organów byłby Prezes UKE. Jest to organ, który przy regulacji rynku łączności elektronicznej, musi odpowiednio ważyć różne aspekty działalności inwestycyjnej – zarówno ochronę użytkowników końcowych jak również konieczność rozwoju rynku, inwestycji i innowacji.

Pragniemy zwrócić uwagę na przykład austriacki, gdzie jeszcze przed wejściem w życie Aktu w sprawie sztucznej inteligencji punkt związany z AI został już ustanowiony i zakotwiczony przy Rundfunk und Telekom Regulatory GmbH (RTR). Gdy tylko rozporządzenie wejdzie w

życie punkt ten będzie gotowy do wykonywania kompetencji regulatora odpowiedzialnego za zadania przewidziane w rozporządzeniu.

- 2. Czy w związku z wdrożeniem Aktu funkcja organu notyfikującego powinna być pełniona przez obecnie istniejący podmiot lub podmioty publiczne czy też przez nowy, powołany w tym celu podmiot? Prosimy uzasadnić swoją odpowiedź i, jeśli jest to zasadne, wskazać istniejący podmiot, który powinien pełnić tę funkcję.**

Jak wcześniej zostało wskazane brak jest w Organizacji jednolitego stanowiska czy powyżej, powinien być to nowy, przeznaczony temu obszarowi organ czy też funkcje powinny być powierzone istniejącemu organowi.

AI Act wskazuje, że każde państwo członkowskie wyznacza lub ustanawia co najmniej jeden organ notyfikujący odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie niezbędnych procedur oceny, wyznaczania i notyfikowania jednostek oceniających zgodność oraz za ich monitorowanie. Implikuje to znajomość szerszego „ekosystemu” instytucjonalnego oraz badawczego (często bowiem to wyspecjalizowane instytuty badawcze są jednostkami oceniającymi zgodność z wymogami prawnymi i technicznymi oraz normami bezpieczeństwa).

Jeśli rozważana jest perspektywa istniejącego organu, to patrząc na kompetencje można by je powierzyć PUODO z uwagi na kwestie dotyczące ochrony danych i rozległe doświadczenie proceduralne.

Natomiast trzeba również pamiętać o wykorzystaniu doświadczenia sektorowego wyspecjalizowanych organów, takich jak np. KNF.

Inna perspektywa:

Z tożsamyh względów, jak powyżej, powinien być to nowy, przeznaczony temu obszarowi organ. Zgodnie z art. 30 ust. 1 organ notyfikujący jest odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie procedur koniecznych do oceny, wyznaczania i notyfikowania jednostek oceniających zgodność oraz za ich monitorowanie. Aby wykonywać należycie te zadania, konieczne jest posiadanie odpowiednich kompetencji i wiedzy, a z czasem, wraz z rozwojem rozwiązań AI, należytego doświadczenia. Nie identyfikujemy obecnie istniejącego podmiotu, który spełniałby te wymagania.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Niemniej jednak członkowie Lewiatana są zgodni, że funkcje notyfikujące oraz nadzorcze powinny być pełnione przez ten sam organ.

3. Czy w związku z wdrożeniem Aktu funkcję organu nadzoru rynku oraz organu notyfikującego powinny być realizowane przez tę samą instytucję czy też poprzez niezależne od siebie organy na zasadzie współpracy opartej na podziale zadań? Prosimy uzasadnić swoją odpowiedź oraz, jeśli jest to zasadne, wskazać istniejące podmioty, które powinny pełnić te funkcje.

Uważamy, że funkcje organu nadzorczego oraz organu notyfikującego powinny być realizowane przez jeden i ten sam podmiot. Zasadniczo takie rozwiązanie przewidział też unijny ustawodawca w art. 59 ust.2 Aktu, który brzmi: *„Krajowy organ nadzorczy pełni funkcję organu notyfikującego i organu nadzoru rynku, chyba że za wyznaczeniem przez państwo członkowskie więcej niż jednego organu przemawiają względy organizacyjne i administracyjne.”*

W naszej ocenie nie istnieją względy organizacyjne, ani administracyjne, która wymagałyby rozdzielenia tych funkcji.

Stworzenie nawet jednej, wysoce wyspecjalizowanej jednostki dedykowanej realizacji tych zadań, o odpowiednio dostosowanej strukturze, będzie dużym wyzwaniem. Biorąc pod uwagę zakres obowiązków organu nadzoru i organu notyfikującego, te role powinna pełnić jedna instytucja. Dostosowana struktura i odpowiedni podział zadań, który może też wymagać dużej dynamiki i dostosowania się przez pracowników takiego organu do pełnionych funkcji, może wpłynąć pozytywnie na efektywność działania organu.

Budowanie dwóch osobnych struktur dedykowanych temu samemu obszarowi może natomiast rodzić problemy z pozyskaniem odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów, zwiększyć biurokrację, utrudnić przepływ informacji, powodować rozbieżność w działaniu czy poglądach reprezentowanych przez oba organy, co dla przedsiębiorców stwarza sytuację niepewności i większego ryzyka wykorzystywania systemów AI.

Warto zatem rozważyć perspektywę istniejącego organu lub organów (np. KNF, UODO, UKE), które już mają zbudowane doświadczenie w pewnych procedurach i wykorzystać te kompetencje.

4. Jakie kategorie interesariuszy – np. organów, instytucji, organizacji, przedsiębiorstw, grup społecznych, kategorii obywateli i in. - powinny być traktowane priorytetowo w zakresie działań komunikacyjnych i edukacyjnych w związku z procesem wchodzenia w życie europejskiego rozporządzenia dot. Sztucznej inteligencji? Prosimy uzasadnić swoją odpowiedź.

Priorytetowe działanie powinno przede wszystkim odnosić się do podmiotów (organów, instytucji, przedsiębiorstw, naukowców) z obszarów wskazanych w załączniku III, tj. dot. systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka. Ponieważ tych obszarów jest 8, trudno byłoby wskazać z nazwy wszystkich interesariuszy, dlatego traktujemy tę uwagę jako kierunkową.

Oprócz szerokich działań informacyjnych skierowanych do obywateli, mających na celu przekazanie rzetelnej informacji, wyjaśnianie, kreowanie pozytywnego wizerunku i obalanie teorii spiskowych (walka z dezinformacją, w tym o samej AI), priorytetowo należy potraktować przedsiębiorców i firmy - obowiązki z zakresu AI act są adresowane przede wszystkim do podmiotów prywatnych i to one ponoszą główny ciężar implementacji zmian. Działania te należy rozpocząć pilnie, z uwagi na konieczność przygotowania zmian, organizacji procesów technologicznych, planowania budżetów, szkolenia personelu itd.

Struktury państwowe odpowiedzialne za ochronę konsumentów - konsumenci muszą być świadomi nadchodzących zmian, podstaw działania AI, podstawowych ryzyk i szans, które daje wykorzystanie sztucznej inteligencji - przy czym nie na zasadzie straszenia, ale pozytywnej edukacji i przygotowania na zmianę.

Sądy i szerzej administracja publiczna: narzędzia AI to potencjalne utrudnienia w postępowaniu dowodowym (ocena wiarygodności dowodu, manipulacja dźwiękiem, obrazem, wideo itd.). Niezbędne jest szkolenie i dostosowanie procedur sądowych (KPC, KPK, KPA, itd.).

Wprowadzenie zasady ludzkiego nadzoru w sądach i administracji, policji itd.: należy spodziewać się szybkiego wzrostu popularności stosowania narzędzi AI w działaniach sądów i organów (np. narzędzia wykrywające tzw. dark patterns stosowane przez UOKiK, ale także w obszarze praw własności przemysłowej – przykład Urzędu Patentowego RP korzystającego z AI). Takie narzędzia będą siłą rzeczy skłaniały do skracania działań i wygody, która w przypadku sprawowania władzy będzie generowała ryzyko nadużyć w tym szczególnym

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

obszarze działania państwa. Należy zadbać o to, by obowiązywała zasada, że niekorzystny werdykt AI lub wskazanie przez AI na nieprawidłowość musi być z definicji poddane ocenie człowieka (sędziego/ urzędnika). Np. jeżeli narzędzie uzna, że dany podmiot stosuje tzw. dark patterns, to taka ocena musi być zweryfikowana, a weryfikacja rozliczalna, zanim będzie podstawą do dalszych decyzji, np. wszczęcia postępowania, decyzji, postanowienia itp.

Jednocześnie zauważamy, iż bardzo duży nacisk jest niezmiennie położony na podmioty, które produkują i wprowadzają do obrotu systemy AI. Można się spodziewać, że te podmioty będą lepiej przygotowane, otrzymają więcej wytycznych, instrukcji, np. z poziomu Unii Europejskiej. Niewiele się natomiast mówi na temat wytycznych dla tzw. "deployers" - podmiotów, które wykorzystują systemy AI. Dlatego to one także powinny być potraktowane priorytetowo - jako beneficjenci, ale też biorący na siebie spore ryzyko związane z wykorzystywaniem tych systemów. Podmioty dostarczające takie rozwiązania, to często duzi gracze, monopoliści - dlatego korzystający muszą znać swoje prawa, wiedzieć, gdzie leży granica ich odpowiedzialności i czego mogą się domagać od dostawców.

Ponadto, uważamy za ważne, aby działanie komunikacyjne i edukacyjne były kierowane do środowisk naukowych, izb i związków gospodarczych, organizacji NGO, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Nie mniejszy priorytet powinien być przyznany osobom fizycznym z różnych grup społecznych ze wszystkich pokoleń - wiedza w zakresie AI w codziennym życiu ma także przełożenie na życie zawodowe czy edukację.

KL/230/60/ET/2024